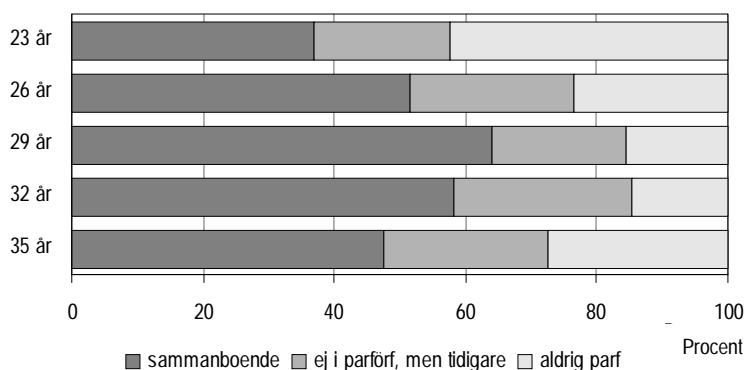

Kvinnor och män utan barn

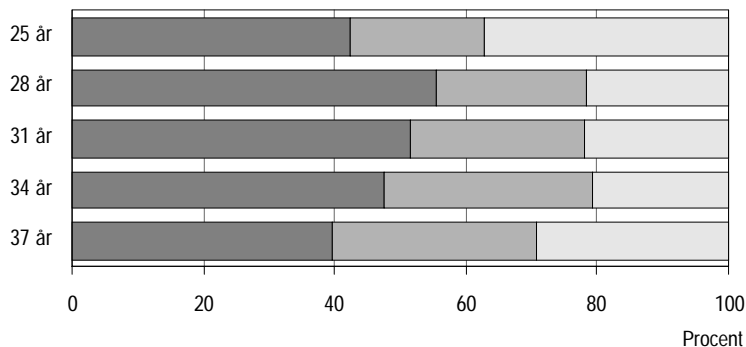
Många av dem som ännu inte hade fått något barn räknade med att bli förälder så småningom. Orsaken till att man inte hade fått barn än varierade med respondentens ålder och familjesituation. Medan de som hade barn oftast var sammanboende var det många som var ensamstående bland de barnlösa. Många hade dock tidigare levt i ett parförhållande, men inte nu längre.

Barnlösa kvinnor och män efter "civilstånd". Procent

Kvinnor

Män

Av de barnlösa kvinnorna i 32 års ålder levde 40 procent utan partner. Två av tre hade varit sammanboende tidigare, men de hade hunnit flytta isär. Av männen var över hälften av de barnlösa 34-åriga männen (av de relativt få som besvarat enkäten) ensamstående. Andelen ensamstående bland de barnlösa över 30 års ålder är högre än bland dem som är strax under 30 år. En bidragande orsak till detta är nog att

de som är sammanboende ofta får barn runt 30-årsåldern och det därför blir en överrepresentation av ensamstående bland dem som fortfarande är barnlösa. Med tanke på bortfallets fördelning kan man misstänka att andelen ensamstående bland de barnlösa kan vara ännu högre än den vi fått fram.

Tankar om barn och familj är naturligtvis påverkade av den situation man lever i. För dem som lever i ett parförhållande är nog frågan om barn mer aktuell än hos dem som lever som ensamstående. Vi har därför delat materialet i två delar efter sammanboendestatus. Det är viktigt att komma ihåg att svarsprocenten är lägre bland dem som inte har barn än bland dem som har barn (särskilt för män). Denna ytterligare uppdelning av de barnlösa gör att man inte ska tolka de olika andelarna alltför bokstavligt.

Först råda över sin egen tid – sedan barn

De flesta sammanboende som ännu inte hade fått barn (och heller inte var gravida) räknade med att få barn så småningom, även om andelen sjunker med stigande ålder. I stället ökar andelen tveksamma. Sammanboende barnlösa män är dock något mindre säkra än motsvarande grupp kvinnor. Det är först bland kvinnor i 35 års ålder och bland män i 37 års ålder som svaret ”nej” blir förhållandevis vanligt.

Tror du att du kommer att skaffa barn någon gång? Procent

Barnlösa kvinnor och män som var sammanboende

Ålder	Ja	Kanske	Troligen inte	Nej	Ej svar	Summa
Kvinnor						
23 år	95	3	0	3	0	100
26 år	87	9	0	2	2	100
29 år	84	15	2	0	0	100
32 år	80	13	4	4	0	100
35 år	48	18	23	13	0	100
Män						
25 år	94	0	0	0	6	100
28 år	76	20	0	2	2	100
31 år	80	17	0	3	0	100
34 år	57	30	10	0	3	100
37 år	30	30	15	26	0	100

Vad var det då som gjorde att de ännu inte hade fått barn? Det vanligaste svaret var helt enkelt att man bara inte hade hunnit än. Det var så mycket annat man skulle hinna först. Eller också hade tiden gått åt till

studier och andra hade ännu inte uppnått arbetsförhållanden eller en ekonomisk situation som gjorde det möjligt att ha barn.

Varför har du ännu inte fått barn? Procent

Barnlösa kvinnor och män som lever i ett parförhållande

Ålder	Parförhållandet för nytt	Göra annat först	Avsluta studier först	Arbete, ekonomi	Inte blivit gravid än	Annat	Summa
Kvinnor							
23 år	6	36	18	24	6	9	100
26 år	7	41	18	14	9	11	100
29 år	9	33	13	28	11	7	100
32 år	8	18	15	5	33	21	100
35 år	18	6	0	6	71	0	100
Män							
25 år	9	52	17	13	0	9	100
28 år	3	37	23	17	10	10	100
31 år	10	35	10	20	25	0	100
34 år	23	46	8	8	15	0	100
37 år	25	13	0	13	25	25	100

Med stigande ålder tillkommer också att man ännu inte lyckats bli gravid som bidragande orsak till varför man ännu inte har fått barn. Vid 35 års ålder uppgav sju av tio kvinnor att det var den viktigaste orsaken till att man ännu inte har fått barn.

Sammanboende män som räknar med att få barn uppvisar samma mönster, men uppger mindre ofta att partnern ännu inte lyckats bli gravid. Det gör däremot de tveksamma männen i 34 och 37 års ålder. Kvinnor, som är tveksamma har antingen rapporterat att de inte har någon längtan efter barn eller inte vill avstå möjligheten att satsa på jobbet eller att råda över sitt eget liv.

Bättre ekonomi och ett barnvänligare samhälle var något som nog skulle minska tveksamheten.

Det är så få av de sammanboende som helt tar avstånd från tanken på att skaffa barn att det inte är möjligt att dra några generella slutsatser om de bakomliggande orsakerna till att de inte räknar med att få barn.

Ensamstående tveksamma

Också många som inte levde i ett parförhållande vid intervjun räknade med att de skulle skaffa barn så småningom. Det var dock betydligt vanligare att de ensamstående svarade "kanske" eller "troligen inte".

Tror du att du kommer att skaffa barn någon gång? Procent

Ensamstående barnlösa kvinnor och män

Ålder	Ja	Kanske	Troligen inte	Nej	Ej svar	Summa
Kvinnor						
23 år	79	18	1	1	0	100
26 år	75	17	6	2	0	100
29 år	72	17	6	6	0	100
32 år	55	35	3	8	0	100
35 år	27	52	16	5	0	100
Män						
25 år	69	24	2	2	2	100
28 år	59	27	5	3	5	100
31 år	58	27	9	3	3	100
34 år	39	33	9	15	3	100
37 år	27	41	15	15	2	100

En viktig orsak till att de ensamstående ännu inte hade fått barn var att man inte hade någon partner att få barn tillsammans med. Speciellt gällde det för dem som kommit upp i 30-årsåldern. De yngre svarade oftare att det var så mycket annat man ville hinna med först, precis som de yngre barnlösa sammanboende kvinnorna och männen.

Varför har du ännu inte fått barn? Procent

Ensamstående barnlösa kvinnor och män

Ålder	Ingen partner att få barn med	Göra annat först	Studier först	Arbete, ekonomi	Inte blivit gravid än	Annat	Summa
Kvinnor							
23 år	30	48	4	8	0	10	100
26 år	47	42	3	0	0	8	100
29 år	48	35	4	9	4	0	100
32 år	56	22	6	11	0	6	100
35 år	82	9	0	0	0	9	100
Män							
25 år	66	28	0	3	0	3	100
28 år	67	19	5	5	0	5	100
31 år	79	5	0	16	0	0	100
34 år	85	8	0	8	0	0	100
37 år	82	9	9	0	0	0	100

Jobb, studier och ekonomi nämns inte så ofta som orsak till att man inte har fått barn än av de ensamstående som av de sammanboende. Det är nog främst en följd av att det kanske inte har varit så aktuellt för de ensamstående att fundera över om tiden är kommen för barn eller inte. Och är barnafödande inte aktuellt finns det ju heller ingen

orsak till att uppleva studier, arbetslöshet eller dålig ekonomi som ett hinder för barnafödande.

De ensamstående barnlösa kvinnorna och männen var något mer osäkra på om de skulle få barn än de som levde i ett parförhållande. Den viktigaste orsaken till detta var kanske inte oväntat att de inte hade någon partner. Det var alltså inte bara det vanligaste skälet till att de som räknade med att få barn ännu inte fått det utan också till att relativt många var osäkra på om de skulle få barn någon gång eller ej. Så var det oavsett om det var en kvinna eller man som svarat och oavsett ålder. Att man träffade en partner var därför också det som främst skulle kunna minska tveksamheten.

Vanligare att leva som singel?

Vi vet väldigt litet om hur vanligt det är och i vilka åldrar som unga kvinnor och män flyttar samman idag. Att någon är sambo framgår än så länge inte ur statistiken¹. Det är därför bara när man direkt frågar unga kvinnor och män, som man kan få reda på om de lever som ensamstående eller som sambor.

Redan i en undersökning från 1992 framkom resultat som visade att det tar förhållandevis lång tid idag för många unga kvinnor och män att finna en varaktig partner. Man flyttar ihop i tidigt, flyttar isär igen (nästan alltid utan att man fått barn tillsammans), ingår ett nytt parförhållande och tiden går. Frågan är i vilken utsträckning som detta kan vara en bidragande orsak till att barnlösheten ökar bland kvinnor i 30-35 års ålder?

I arbetskraftsundersökningarna kan man vid sidan av befolkningens sysselsättning också få information om familjeförhållanden. Respondenterna får svara på frågor om de är ensamstående eller sammanboende och om de har hemmaboende barn. Eftersom kvinnor oftast bor tillsammans med de barn de fått kan man få en bild av deras situation. Som framgår ur diagrammet på nästa sida är en förhållandevis hög andel av de kvinnor som inte har hemmavarande barn ensamstående. Det ser inte ut att ha skett några stora förändringar mellan 199 och 1999, bortsett från i de lägre åldrarna, där andelen sammanboende bland de barnlösa minskat tydligt. Om det är unga kvinnor som bor i egen lägenhet eller kvar i föräldrahemmet har vi inte kunskap om.

¹ I samband med folkräkningen 2005 ska folkbokföringen ändras så att alla blir folkbokförda på en lägenhet i stället för som nu på en fastighet. Det kommer att öka möjligheterna att kunna redovisa sambor.